

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

51

Rīgā 2012.gada 20.februārī

Saeimas Prezidijam

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 65.pantu pagodinos Jums nosūtīt izskatīšanai likumprojektu „Grozījumi likumā „Par Latvijas valsts ģerboni”” (atbildīgā amatpersona – Valsts prezidenta likumdošanas un juridiskais padomnieks Edgars Pastars 67092110, edgars.pastars@president.lv).

- Pielikumā: 1. likumprojekts uz 2 lp.
2. likumprojekta anotācija uz 4 lp.

Ar cieņu

Valsts prezidents

Andris Bērziņš

Grozījumi likumā „Par Latvijas valsts ģerboni”

Izdarīt likumā „Par Latvijas valsts ģerboni” (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1998, 7.nr.; 2002, 23.nr.; 2003, 8.nr.; 2006, 15.nr.) šādus grozījumus:

1. 4.pantā:

aizstāt pirmajā daļā vārdus „Lielā valsts ģerboņa krāsainajam attēlam, mazā valsts ģerboņa krāsainajam attēlam un papildinātā mazā valsts ģerboņa krāsainajam attēlam” ar vārdiem „Lielajam valsts ģerbonim, mazajam valsts ģerbonim un papildinātajam mazajam valsts ģerbonim” un izslēgt otro teikumu; papildināt pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

„(1¹) Valsts ģerbonis var būt izpildīts jebkādā vizuāli uztveramā veidā.”; aizstāt otrajā daļā vārdus „ģerboņa attēlu” ar vārdu „ģerboņa”.

2. Papildināt 5.pantu ar 8.¹ punktu šādā redakcijā:
„8¹) Tieslietu padome.”

3. 8.pantā:

aizstāt pirmajā un otrajā daļā vārdus „attiecīgā valsts ģerboņa attēlu” ar vārdiem „attiecīgo valsts ģerboni”;

papildināt pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

„(1¹) Šā likuma 5. – 7.pantā minētās iestādes pārvaldes dokumenta veidlapas rekvizītu zonā kopā ar valsts ģerboni citas zīmes, attēlus, emblēmas vai logo nelieto. Šā likuma 5. – 7.pantā minētās iestādes, izņemot pašvaldības un to iestādes, Latvijas Banku un citus publisko tiesību pašpārvaldes autonomos subjektus, muzejus, bibliotēkas un izglītības iestādes, valsts ģerboni obligāti lieto pārvaldes dokumenta veidlapas rekvizītu zonā, ja šajā zonā ir paredzēts attiecīgs rekvizīta veids.”;

aizstāt piektajā daļā vārdus „oficiālajiem izdevumiem „Latvijas Vēstnesis” un „Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs”” ar vārdiem „oficiālā izdevuma „Latvijas Vēstnesis””, un vārdus „lielā valsts ģerboņa attēls” ar vārdiem „lielais valsts ģerbonis”;

aizstāt sestajā daļā vārdus „Lielā valsts ģerboņa attēls” ar vārdiem „Lielais valsts ģerbonis”;

aizstāt astotajā daļā vārdus „ģerboņa attēlu” ar vārdu „ģerboni”.

4. Aizstāt 9.pantā vārdus „ģerboņa attēlu” ar vārdu „ģerboni”.

5. 10.pantā:

izslēgt pirmo daļu;

izteikt otro daļu šādā redakcijā:

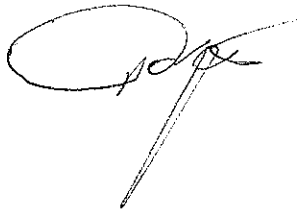
„(2) Privātpersonām ir tiesības lietot valsts ģerboni vai atribūtiku ar to, garantējot pienācīgu cieņu pret valsts ģerboni, izņemot gadījumus, kad ģerboņa lietošana maldina par lietotāja juridisko statusu. Kārtību, kādā apstiprināma atribūtika ar valsts ģerboni nosaka Ģerboņu likums.”

6. Papildināt pārejas noteikumus ar 4.punktu šādā redakcijā:

„4. Šā likuma 5.–7.pantā minētās iestādes šā likuma 8.panta 1.¹ daļas noteikumu ievērošanu nodrošina ne vēlāk kā līdz 2013.gada 31.decembrim.”

7. Izslēgt likuma otro pielikumu.

Valsts prezidents

Andris Bērziņš

**Likumprojekta
„Grozījumi likumā „Par Latvijas valsts ģerboni””
ANOTĀCIJA**

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

1.1. Valsts prezidenta veidotā Valsts Heraldikas komisija (turpmāk – komisija), kuras kompetence noteikta likumā „Par Latvijas valsts ģerboni”, Ģerboņu likumā un Valsts apbalvojumu likumā, vairākkārt saņēmusi jautājumus vai likuma „Par valsts ģerboni” izpratnē jēdzieni „ģerbonis” un „ģerboņa attēls” apzīmē vienu un to pašu – ģerboni vai, arī tomēr veido divus atšķirīgus tā aspektus – ģerboni un ģerboņa attēlu. No attiecīgajiem apsvērumiem ir atkarīgs ģerboņa lietošanas juridiskais novērtējums.

Heraldikā tradicionāli ģerboņa būtību izsaka tā heraldiskais apraksts, bet ģerboņa atveids ir atkarīgs no izpildījuma (tai skaitā attēlojuma), izvēlētā materiāla un formāta (tēlniecības materiālos – kokgriezumā, metālā, tāpat kā tekstilmateriālā u.c. gadījumos, nav iespējams poligrāfisks perfekts).

Tādēļ secināms, ka pēc būtības nav pamata divu atšķirīgu jēdzienu „ģerbonis” un „ģerboņa attēls” lietošanai, lai apzīmētu vienu un to pašu – ģerboni. Pie tam secināms, ka likuma ietvaros divu jēdzienu lietošana ģerboņa apzīmēšanai tiesiskā regulējuma piemērotājiem praksē rada neskaidras situācijas attiecībā uz ģerboņa lietošanas juridisko izvērtējumu. Ņemot vērā iepriekš minēto, ar šo likumprojektu piedāvāts atteikties no jēdziena „ģerboņa attēls”, turpmāk likumā lietojot tikai vienu jēdzienu – „ģerbonis”.

Likumā lietotais jēdziens „ģerboņa grafiskais attēls” būtībā ir nekorekts, jo ar šo jēdzienu apzīmētajā ģerboņa attēlojumā atbilstoši ģerboņa heraldiskajam aprakstam attiecīgu krāsu vietā lietoti šo krāsu grafiski apzīmējumi. Laika gaitā minētais ģerboņa izpildījums ir zaudējis aktualitāti, jo mūsdienās praksē attēlot ģerboni atbilstoši tā heraldiskajam aprakstam, izmantojot attiecīgas poligrāfijas tehnikas, ir vienkārši un iespējami. Tāpēc zudusi vajadzība attiecīgās krāsas ģerbonī aizstāt ar šo krāsu grafiskajiem apzīmējumiem. Ņemot vērā minētos apsvērumus, ar šo likumprojektu tiek rosināts likumā atteikties no novecojušā jēdziena „ģerboņa grafiskais attēls” lietošanas un attiecīga ģerboņa attēlojuma paraugiem likuma pielikumā.

1.2. Izvērtējot komisijas rīcībā esošo informāciju par valsts un pašvaldību institūciju dažādo praksi valsts ģerboņa lietošanā pārvaldes dokumentu rekvizītu zonā, tika nolemts veikt izpēti un aicināt visas ministrijas sniegt informāciju par katras ministrijas un tās pakļautībā vai pārraudzībā esošo iestāžu praksi valsts ģerboņa lietošanā to pārvaldes dokumentu rekvizītu zonā.

Iepazīstoties ar saņemto informāciju, tika secināts, ka praksē pieejas ir dažādas – gan valsts ģerboņa un dažādu logotipu vienlaicīga lietošana pārvaldes dokumentu rekvizītu zonā, gan atteikšanās lietot valsts ģerboni, aizstājot to tikai ar iestādes logotipu. Komisija secināja, ka šāda prakse vērtējama kā neatbilstoša valsts ģerboņa kā valsts simbola jēgai un būtībai.

Ģerbonis ir īpaši organizēta zīme – simbols, kura pamatmērķis un uzdevums (valsts ģerboņa kontekstā – arī misija) ir sniegt nepārprotamu informāciju par tā izcilo nozīmību, konkrētā lietotāja piederību, piemēram, valstij, pašvaldībai, organizācijai, izglītības iestādei vai dzimtai.

Heraldiskais simbols – ģerbonis – pauž lepnumu, cieņu un pašcieņu, piederību eiropieško tradīciju kultūrai piemītošajai vērtību hierarhijai un ilglaicīgumam. Tādēļ jebkura ģerboņa statuss ir īpašs un prasa atbilstošu attieksmi.

Iepazīstoties ar valsts ģerboņa lietošanas pašreizējo praksi, komisija secināja, ka ģerboņa vietu aizņēmusī apšaubāmas kvalitātes surogātsimbolika (neprofesionāli veidotas emblēmas, logotipi u.c. veida atribūtika, kas atrodama gan dažādu institūciju interneta mājas lapās, gan pārvaldes dokumentos), būtībā maldina un sniedz nepatiesu informāciju gan par konkrētās institūcijas valstspiederību, gan tās juridisko statusu un piešķirto kompetenci.

Pēdējos gados novērotā prakse – lietot logotipus attiecīga valsts ģerboņa vietā – savā būtībā nav savienojama ar valsts varu pārstāvošo institūciju funkcijām. Logotips (nereti dēvēts arī par zīmolu, (angļu val. – *trademark*) saprotams arī kā komerciāla preču zīme), pēc savas izcelsmes ir uzņēmējdarbības vides instruments un tāpēc nevar kalpot kā valsts institūcijas statusa un atpazīšanas zīme.

Nemot vērā iepriekš minēto, ar šo likumprojektu tiek rosināts noteikt, kādos gadījumos institūcijas pārvaldes dokumentos lieto to statusam atbilstošu valsts ģerboni.

Likumprojekta redakcija izstrādāta, ņemot vērā Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumus Nr.916 „Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība”. Šie noteikumi nosaka pārvaldes dokumentu sistēmā ietilpstošo dokumentu grupas, kā arī prasības šo dokumentu noformēšanai. Pārvaldes dokumentā var būt ietverts tāds rekvizīts kā ģerboņa, organizācijas emblēmas, reģistrētās preču zīmes vai pakalpojumu zīmes attēls. To parasti ietver dokumenta veidlapas rekvizītu zonā.

Likumprojekts neparedz obligātu valsts ģerboņa lietošanu visos pārvaldes dokumentos un visām valsts vai pašvaldību institūcijām, bet tikai tām valsts iestādēm, kuru funkcijas, galvenokārt, saistītas ar valsts varas īstenošanu un tikai tajos dokumentos, kur ir paredzēta rekvizītu zona ģerboņa, attēla, emblēmas vai logotipa izvietojumam. Pašvaldības varēs brīvi lietot savus ģerboņus.

Visām valsts vai pašvaldību institūcijām būs saistošs ierobežojums vienlaikus viena dokumenta veidlapas rekvizītu zonā lietot gan valsts ģerboni, gan kādu logotipu.

1.3. Ar likumu „Grozījumi likumā „Par tiesu varu””, kas stājās spēkā 2010.gada 1.augustā, ir izveidota Tieslietu padome – koleģiāla institūcija, kas piedalās tiesu sistēmas politikas un stratēģijas izstrādē, kā arī tiesu sistēmas darba organizācijas pilnveidošanā.

Likumā „Par tiesu varu” noteiktais Tieslietu padomes sastāvs (Satversmes tiesas priekšsēdētājs, Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Saeimas Juridiskās

komisijas priekšsēdētājs, tieslietu ministrs, ģenerālprokurors u.c.) liecina par augsta līmeņa pārstāvniecību, kā arī šai institūcijai noteiktā kompetence ir būtiska.

Šobrīd Tieslietu padome lieto savu logotipu. Tomēr šāda veida institūcijai, vadoties no iepriekš izteiktajiem argumentiem, atbilstoši būtu noteikt tiesības lietot lielo valsts ģerboni. Tādēļ likumprojekts paredz, ka lielo valsts ģerboni var lietot arī Tieslietu padome.

Konsultācijas likumprojekta sagatavošanas laikā liecina, ka likumprojekta izskatīšanas laikā varētu vērtēt jautājumu par citu ar likumu izveidotu koleģiālu (starpresoru) institūciju tiesībām lietot valsts ģerboni.

1.4. Komisija vairākkārt saņēmusi jautājumus par privātpersonu tiesībām lietot valsts ģerboni. Spēkā esošā likuma 10.panta redakcija minētajām personām raisa neizpratni, pirmkārt, jau pirmajā un otrajā daļā jēdzienu „ģerbonis” un „ģerboņa attēls” lietojuma dēļ. Savukārt pēc terminoloģijas precizēšanas panta dalījuma daļās vairs nav nepieciešamības.

Nemot vērā iepriekš minēto, ar šo likumprojektu rosināts precizēt konkrētā panta formulējumu, nosakot, ka privātpersonām ir tiesības lietot valsts ģerboni vai atribūtiķu ar to, garantējot pienācīgu cieņu pret valsts ģerboni, izņemot gadījumus, kad ģerboņa lietošana maldina par lietotāja juridisko statusu.

Lai veicinātu tiesisku skaidrību par atribūtiķas ar valsts ģerboni izgatavošanu, piedāvāts iekļaut likumā atsauci par to, ka kārtību, kādā apstiprināma atribūtiķa ar valsts ģerboni nosaka Ģerboņu likums, proti, nepieciešams saskaņojums.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likums nodrošinās tiesisko skaidrību par valsts ģerboņa lietošanas nosacījumiem un tiks precizēts tiesiskais ietvars, kādā privātpersonas var lietot valsts ģerboni. Tā rezultātā būs iespējams veicināt plašāku valsts ģerboņa juridiski korektu lietošanu, kas palīdzēs veidot un stiprināt sabiedrības kopīgu valstisko apziņu.

3. Kāda var būt ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekts neuzliek par pienākumu nekavējoties mainīt iestāžu veidlapas un dod pietiekamu laiku (līdz 2013.gada 31.decembrim) izgatavoto veidlapu izlietošanai. Līdz ar to nerodas papildus izdevumi budžetā.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts šo jomu neskar.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas sagatavojot likumprojektu?

Likumprojekta izstrādāšanā konsultācijas notikušas ar Augstāko tiesu jautājumā par Tieslietu padomi un Valsts Heraldikas komisiju.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Sabiedrība tiks informēta ar laikraksta "Latvijas Vēstnesis" starpniecību. Likuma izpilde tiks nodrošināta saskaņā ar likumā un citos normatīvajos aktos noteikto kārtību.